EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 23.5.2022.
COM(2022) 609 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o nacionalnom programu reformi Grčke za 2022. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Grčke za 2022.

{SWD(2022) 609 final} - {SWD(2022) 640 final}

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o nacionalnom programu reformi Grčke za 2022. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Grčke za 2022.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika[1], a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

Uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža[2], a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća[3] kojom je uspostavljen Mehanizam za oporavak i otpornost stupila je na snagu 19. veljače 2021. Mehanizmom za oporavak i otpornost pruža se financijska potpora provedbi reformi i ulaganja i generira fiskalni impuls koji će se financirati sredstvima Unije. Mehanizam doprinosi gospodarskom oporavku i provedbi održivih reformi i ulaganja kojima se potiče rast, posebno u cilju promicanja zelene i digitalne tranzicije, uz jačanje otpornosti i potencijalnog rasta gospodarstava država članica. Pomaže i jačanju održivih javnih financija te poticanju rasta i otvaranja radnih mjesta u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Maksimalni financijski doprinos po državi članici u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost ažuriran [je] [XX] lipnja 2022., u skladu s člankom 11. stavkom 2. Uredbe (EU) 2021/241.

(2) Komisija je 24. studenoga 2021. donijela Godišnji pregled održivog rasta, čime je označen početak Europskog semestra 2022. za koordinaciju ekonomskih politika. Uzela je u obzir zajedničku predanost daljnjoj provedbi europskog stupa socijalnih

[1] SL L 209, 2.8.1997., str. 1.
[2] SL L 306, 23.11.2011., str. 25.
[3] Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17.).

prava, koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija proglasili 17. studenoga 2017., ponovno potvrđenu na socijalnom samitu u Portu u svibnju 2021. Europsko vijeće potvrdilo je 25. ožujka 2022. prioritete Godišnjeg pregleda održivog rasta 2022. Komisija je 24. studenoga 2021. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela i Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je utvrđeno da je Grčka jedna od država članica za koje je potrebno detaljno preispitivanje[4]. Komisija je istog dana donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, koju je Vijeće donijelo 5. travnja 2022., kao i Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2022., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načela europskog stupa socijalnih prava i koji je Vijeće donijelo 14. ožujka 2022.

(3) Ruska invazija na Ukrajinu, koja je uslijedila nakon globalne pandemije, znatno je izmijenila geopolitički i gospodarski kontekst. Posljedice invazije na gospodarstva država članica očituju se npr. u višim cijenama energenata i hrane te slabijim izgledima za rast. Više cijene energije posebno opterećuju najranjivija kućanstva koja žive u energetskom siromaštvu ili su izložena riziku od energetskog siromaštva. EU se suočava i s dosad nezabilježenim priljevom osoba koje bježe iz Ukrajine. U tom je kontekstu 4. ožujka 2022. prvi put aktivirana primjena[5] Direktive o privremenoj zaštiti, kojom se raseljenim osobama iz Ukrajine daje pravo na zakonit boravak u EU-u, kao i pristup obrazovanju i izobrazbi, tržištu rada, zdravstvu, stanovanju i socijalnoj skrbi.

(4) Uzimajući u obzir gospodarsku i geopolitičku situaciju koja se ubrzano mijenja, europski semestar u 2022. nastavlja opsežnu koordinaciju ekonomskih politika i politika zapošljavanja te se istodobno razvija u skladu sa zahtjevima provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost, kako je navedeno u Godišnjem pregledu održivog rasta 2022. Provedba donesenih planova za oporavak i otpornost ključna je za ostvarivanje prioriteta politika u postupku europskog semestra jer se planovi odnose na sve relevantne preporuke ili na znatan dio relevantnih preporuka za pojedinu zemlju izdanih u ciklusima semestra 2019. i 2020. Preporuke za pojedinu zemlju iz 2019. i 2020. i dalje su jednako relevantne i za planove za oporavak i otpornost koji su revidirani, ažurirani ili izmijenjeni u skladu s člancima 14., 18. i 21. Uredbe (EU) 2021/241, uz sve preporuke za pojedinu zemlju izdane do datuma dostave izmijenjenog plana.

(5) Opća klauzula o odstupanju aktivirana je u ožujku 2020.[6] Komisija je u svojoj Komunikaciji od 3. ožujka 2021.[7] iznijela stajalište da bi odluku o deaktivaciji ili nastavku primjene opće klauzule o odstupanju trebalo donijeti u okviru ukupne ocjene stanja gospodarstva, pri čemu bi ključni kvantitativni kriterij bio razina gospodarske aktivnosti u EU-u ili europodručju u usporedbi s razinama prije krize (krajem 2019.). Povećana neizvjesnost i znatni negativni rizici za gospodarske izglede u kontekstu rata u Europi, dosad nezabilježeno povećanje cijena energije i kontinurani poremećaji u

---

4 Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža, SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

5 Provedbena odluka Vijeća (EU) 2022/382 od 4. ožujka 2022. o utvrđivanju postojanja masovnog priljeva raseljenih osoba iz Ukrajine u smislu članka 5. Direktive 2001/55/EZ koja ima učinak uvođenja privremene zaštite, SL L 71, 4.3.2022., str. 1.

6 Komunikacija Komisije Vijeću o aktivaciji opće klauzule o odstupanju u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, Bruxelles, 20.3.2020., COM(2020) 123 final.

7 Komunikacija Komisije Vijeću „Godinu dana od izbijanja pandemije bolesti COVID-19: odgovor u okviru fiskalne politike”, Bruxelles, 3.3.2021., COM(2021) 105 final.

lancu opskrbe opravdavaju produljenje opće klauzule o odstupanju u okviru Pakta o stabilnosti i rastu tijekom 2023.

(6) U skladu s pristupom iz mišljenja Vijeća od 18. lipnja 2021. o Programu stabilnosti za 2021., smjer fiskalne politike trenutačno se najbolje mjeri kao promjena primarnih rashoda (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda), isključujući privremene hitne mjere uvedene zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19, ali uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratna sredstva) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih fondova EU-a, u odnosu na srednjoročni potencijalni rast[8]. Kako bi se ocijenilo je li nacionalna fiskalna politika razborita i potiče li se njezinim sastavom održiv oporavak u skladu sa zelenom i digitalnom tranzicijom, uz opći smjer fiskalne politike pozornost se posvećuje i razvoju primarnih tekućih rashoda koje financira država[9] (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda i privremenih hitnih mjera uvedenih zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19) i razvoju ulaganja.

(7) Komisija je 2. ožujka 2022. donijela Komunikaciju s općim smjernicama za fiskalnu politiku u 2023., čiji je cilj poduprijeti pripremu programa stabilnosti i konvergencije država članica i time ojačati koordinaciju politika[10]. Na temelju makroekonomskih izgleda iz zimske prognoze 2022., Komisija smatra da je prelazak s ukupno poticajnog smjera fiskalne politike u razdoblju 2020.–2022. na uglavnom neutralan opći smjer fiskalne politike primjeren za 2023., uz spremnost na reagiranje na promjenjivo gospodarsko stanje. Komisija je najavila da bi se fiskalne preporuke za 2023. trebale i dalje razlikovati po državama članicama te bi se u njima trebalo voditi računa o mogućim prelijevanjima među državama. Komisija je pozvala države članice da te smjernice uzmu u obzir u svojim programima stabilnosti i konvergencije. Komisija se obvezala da će pomno pratiti gospodarska kretanja i prema potrebi prilagoditi svoje smjernice politika, a najkasnije u okviru proljetnog paketa europskog semestra potkraj svibnja 2022.

(8) U pogledu fiskalnih smjernica od 2. ožujka 2022., u fiskalnim preporukama za 2023. uzimaju se u obzir pogoršani gospodarski izgledi, povećana neizvjesnost i dodatni negativni rizici te viša inflacija u usporedbi sa zimskom prognozom. Na temelju tih razmatranja, fiskalnim odgovorom treba povećati javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju i energetsku sigurnost te održati kupovnu moć najranjivijih kućanstava kako bi se ciljanim i privremenim mjerama ublažio učinak povećanja cijena energije i ograničio inflacijski pritisak zbog sekundarnih učinaka; fiskalna politika trebala bi ostati fleksibilna radi prilagodbe okolnostima koje se brzo mijenjaju i trebala bi se razlikovati po državama članicama, ovisno o njihovoj fiskalnoj i gospodarskoj situaciji, među ostalim u pogledu izloženosti krizi i priljevu raseljenih osoba iz Ukrajine.

(9) Grčka je 27. travnja 2021. Komisiji dostavila svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/241. Na temelju članka 19. Uredbe (EU) 2021/241 Komisija je ocijenila relevantnost, djelotvornost,

---

8 Preporuka sadržava Komisijine procjene smjera fiskalne politike i njezinih komponenti na temelju pretpostavki iz Komisijine proljetne prognoze 2022. Komisijine procjene srednjoročnog potencijalnog rasta ne uključuju pozitivan učinak reformi u okviru plana za oporavak i otpornost koje mogu potaknuti potencijalni rast.

9 Ne financira se bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova EU-a.

10 Komunikacija Komisije Vijeću: Smjernice za fiskalnu politiku za 2023., Bruxelles, 2.3.2022., COM(2022) 85 final.

učinkovitost i koherentnost plana za oporavak i otpornost, u skladu sa smjernicama za ocjenjivanje iz Priloga V. toj uredbi. Vijeće je 6. srpnja 2021. donijelo Odluku o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Grčke[11]. Isplata obroka ovisi o odluci Komisije, donesenoj u skladu s člankom 24. stavkom 5. Uredbe (EU) 2021/241, da je Grčka u zadovoljavajućoj mjeri ostvarila relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene u Provedbenoj odluci Vijeća. Ostvarenje u zadovoljavajućoj mjeri podrazumijeva da mjere povezane s ostvarenim ključnim etapama i ciljnim vrijednostima nisu ukinute.

(10) Grčka je 30. travnja 2022. dostavila Nacionalni program reformi, a 29. travnja 2022. Program stabilnosti za 2022., u skladu s člankom 4. Uredbe (EZ) br. 1466/97. Zbog njihove uzajamne povezanosti, ta su dva programa ocijenjena zajedno. U skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241, u Nacionalnom programu reformi za 2022. uzima se u obzir i polugodišnje izvješće Grčke o ostvarenom napretku u provedbi plana za oporavak i otpornost.

(11) Komisija je 23. svibnja 2022. objavila Izvješće za Grčku[12] za 2022. Ocijenila je napredak Grčke u smislu relevantnih preporuka za pojedinu zemlju koje je Vijeće donijelo 2019., 2020. i 2021. te je analizirala provedbu plana za oporavak i otpornost Grčke na temelju tablice pokazatelja za oporavak i otpornost. Na temelju te analize, u izvješću su utvrđeni nedostaci u pogledu izazova koji nisu obuhvaćeni ili su samo djelomično obuhvaćeni planom za oporavak i otpornost, kao i novi i nadolazeći izazovi, uključujući one koji proizlaze iz ruske invazije na Ukrajinu. Ocijenila je i napredak Grčke u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva EU-a u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina i smanjenja siromaštva, kao i napredak u ostvarenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja.

(12) Komisija je provela detaljno preispitivanje za Grčku u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011 i objavila rezultate 23. svibnja 2022.[13] Komisija je zaključila da u Grčkoj postoje makroekonomske neravnoteže. Slabosti se odnose na visok državni dug, nepotpun vanjski rebalans i visoke razine neprihodonosnih kredita u kontekstu niskog potencijalnog rasta i visoke nezaposlenosti.

(13) Komisija je 23. svibnja 2022. objavila izvješće u skladu s člankom 126. stavkom 3. UFEU-a. U tom se izvješću razmatra proračunsko stanje Grčke jer je njezin deficit opće države 2021. premašio referentnu vrijednost od 3 % BDP-a utvrđenu Ugovorom. U izvješću je zaključeno da kriterij deficita nije ispunjen. U skladu s Komunikacijom od 2. ožujka 2022. Komisija nije predložila pokretanje novih postupaka u slučaju prekomjernog deficita u proljeće 2022. te će u jesen 2022. ponovno procijeniti relevantnost prijedloga za pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita.

(14) Vijeće je 20. srpnja 2020. Grčkoj preporučilo da u skladu s općom klauzulom o odstupanju u 2020. i 2021. poduzme sve potrebne mjere za djelotvoran odgovor na pandemiju, održavanje gospodarstva i potporu oporavku koji će uslijediti. Preporučilo je i da Grčka, kada to gospodarski uvjeti dopuste, provodi fiskalne politike s ciljem postizanja razboritih srednjoročnih fiskalnih pozicija i osiguravanja održivosti duga, uz istodobno poticanje ulaganja. Prema podacima koje je Eurostat potvrdio, deficit opće države u Grčkoj se u 2021. smanjio na 7,4 % sa 10,2 % BDP-a koliko je iznosio

[11] Provedbena odluka Vijeća od 6. srpnja 2021. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Grčke (ST 10152 2021).

[12] SWD(2022) 609 final.

[13] SWD(2022) 630 final.

u 2020. Grčka je odgovorom u okviru fiskalne politike pomogla gospodarski oporavak u 2021., a privremene hitne mjere potpore smanjile su se s 7,6 % BDP-a u 2020. na 7,2 % u 2021. Mjere koje je Grčka poduzela u 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Diskrecijske proračunske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. bile su privremene ili popraćene kompenzacijskim mjerama. Prema podacima koje je Eurostat potvrdio, dug opće države u 2021. iznosio je 193,3 % BDP-a.

(15) Makroekonomski scenarij na kojem se temelje proračunske projekcije u Programu stabilnosti za 2022 realan je za 2022. i povoljan za 2023. U Programu stabilnosti za 2022. predviđa se da će se realni BDP povećati za 3,1 % u 2022. i za 4,8 % u 2023. Za usporedbu, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2022. predviđa se veći rast realnog BDP-a od 3,5 % u 2022. i manji rast od 3,1 % u 2023. Razlika između prognoza uglavnom se temelji na različitim pretpostavkama o brzini apsorpcije sredstava EU-a te o učinku vojne agresije, posebno na privatnu potrošnju. Vlada u Programu stabilnosti za 2022. očekuje da će se ukupni deficit smanjiti na 4,4 % BDP-a u 2022. i na 1,4 % u 2023. Smanjenje u 2022. uglavnom je rezultat trenutačnog oporavka gospodarske aktivnosti i ukidanja većine hitnih mjera. Prema programu, očekuje se da će se udio duga opće države u BDP-u snažno smanjiti na 180,2 % u 2022. i pasti na 168,6 % u 2023. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2022. predviđa se državni deficit od 4,3 % BDP-a za 2022. i 1,0 % BDP-a za 2023. To je uglavnom u skladu s deficitom predviđenim u Programu stabilnosti za 2022. Neovisno o razlici u rastu realnog BDP-a, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2022. predviđa se dinamičniji rast cijena i plaća za 2022. i 2023., zbog čega se predviđaju veći prihodi od osobnih primanja. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2022. predviđa se veći udio duga opće države u BDP-u od 185,7 % u 2022. i 180,4 % u 2023. Razlika je posljedica različitih procjena razlika između fiskalnog salda na gotovinskoj osnovi i proračunskoj osnovi te različite pretpostavke o neto akumulaciji financijske imovine.

Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2022. trenutačno se procjenjuje da će srednjoročni (prosječni desetogodišnji) potencijalni rast proizvodnje iznositi -0,3 %. Međutim, ta procjena ne uključuje učinak reformi u okviru Plana za oporavak i otpornost koje mogu potaknuti potencijalni rast Grčke.

(16) Vlada je 2022. postupno ukinula većinu mjera poduzetih kao odgovor na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19, pa se predviđa da će se privremene mjere hitne potpore smanjiti s 7,2 % BDP-a u 2021. na 1,8 % BDP-a u 2022. Na državni deficit utječu mjere donesene radi ublažavanja gospodarskih i socijalnih posljedica povećanja cijena energije, koje se u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2022. procjenjuju na 1,1 % BDP-a u 2022., a u 2023. se ne očekuje fiskalni učinak jer je u planu njihovo postupno ukidanje[14]. Taj je učinak na deficit djelomično neutraliziran većim prihodima od emisijskih jedinica. Te se mjere uglavnom sastoje od subvencija za korisnike energije, socijalnih transfera siromašnijim kućanstvima i smanjenja neizravnih poreza na usluge prijevoza. Mjere su prvotno bile najavljene kao privremene. Nakon podnošenja Programa stabilnosti Grčke i krajnjeg roka za Komisijinu proljetnu prognozu 2022. vlada je najavila novi paket mjera za 2022. kojim se nastoje ublažiti posljedice povećanja cijena energije. Ako cijene energije ostanu povišene i 2023., neke od tih mjera mogle bi se nastaviti. Na državni deficit utječu i troškovi pružanja privremene

[14] Iznosi predstavljaju razinu godišnjih proračunskih troškova tih mjera poduzetih od jeseni 2021., uključujući tekuće prihode i rashode te, prema potrebi, mjere za kapitalne rashode.

zaštite raseljenim osobama iz Ukrajine, za koje se u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2022. predviđa da će iznositi 0,1 % BDP-a u 2022. i 0,1 % u 2023.[15]

(17) Vijeće je 18. lipnja 2021. preporučilo[16] da bi Grčka u 2022. trebala iskoristi Mehanizam za oporavak i otpornost za financiranje dodatnih ulaganja za potporu oporavku uz provedbu razborite fiskalne politike. Osim toga, trebala bi očuvati ulaganja koja financira država. Preporučilo je i da Grčka, kada to gospodarski uvjeti dopuste, provodi fiskalnu politiku s ciljem postizanja razboritih srednjoročnih fiskalnih pozicija i osiguravanja srednjoročne fiskalne održivosti, uz istodobno poticanje ulaganja radi povećanja potencijala za rast.

(18) Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2022. i podataka iz grčkog Programa stabilnosti za 2022. predviđa se da će u 2022. smjer fiskalne politike biti poticajan i iznositi -3.3 % BDP-a[17]. Grčka namjerava pružati kontinuiranu potporu oporavku koristeći se Mehanizmom za oporavak i otpornost za financiranje dodatnih ulaganja u skladu s preporukom Vijeća. Predviđa se da će se pozitivan učinak koji na gospodarsku aktivnost imaju rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima drugih fondova EU-a povećati za 0,2 postotna boda BDP-a u odnosu na 2021. Predviđa se da će učinak ulaganja koja financira država na fiskalni smjer politike u 2022. biti ekspanzivan i iznositi 0,8 postotna boda BDP-a[18]. Stoga u skladu s preporukom Vijeća Grčka namjerava očuvati ulaganja koja financira država. Ujedno se predviđa da će rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez novih mjera na strani prihoda) u 2022. imati ekspanzivan učinak od 2,2 postotnih bodova na opći smjer fiskalne politike. Taj znatan ekspanzivni učinak uključuje dodatni učinak mjera za ublažavanje gospodarskih i socijalnih posljedica povećanja cijena energije (0,6 % BDP-a) i troškova pružanja privremene zaštite raseljenim osobama iz Ukrajine (0,1 % BDP-a), a predviđa se da će rastu tekućih neto rashoda pridonijeti (0,6 % BDP-a) i povećani rashodi za mirovine i socijalne naknade. Na temelju Komisijine prognoze, te mjere nisu u potpunosti popraćene kompenzacijskim mjerama.

(19) U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2022. predviđa se da će u 2023. smjer fiskalne politike iznositi +1,5 % BDP-a uz pretpostavku nepromijenjenih politika[19]. Predviđa se da će Grčka 2023. nastaviti upotrebljavati bespovratna sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost za financiranje dodatnih ulaganja za potporu oporavku. Predviđa se da će se pozitivan učinak koji na gospodarsku aktivnost imaju rashodi financiranih

---

15 Pretpostavlja se da će ukupan broj raseljenih osoba iz Ukrajine u EU postupno dosegnuti 6 milijuna do kraja 2022., a njihova se geografska razmještenost procjenjuje na temelju veličine postojeće dijaspore, relativnog broja stanovnika države članice primateljice i stvarne razmještenosti raseljenih osoba iz Ukrajine diljem Unije od ožujka 2022. Kad je riječ o proračunskim troškovima po osobi, procjene se temelje na modelu mikrosimulacije Euromod Zajedničkog istraživačkog centra Komisije, pri čemu se u obzir uzimaju novčane naknade na koje bi građani mogli imati pravo i naknade u naravi kao što su obrazovanje i zdravstvena zaštita.

16 Preporuka Vijeća od 18. lipnja 2021. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Grčke za 2021., SL C 304, 29.7.2021., str. 33.

17 Negativan (pozitivan) predznak pokazatelja odgovara prekomjernom (nedovoljnom) rastu primarnih rashoda u usporedbi sa srednjoročnim gospodarskim rastom, što upućuje na ekspanzivnu (kontrakcijsku) fiskalnu politiku.

18 Predviđa se da će učinak ostalih kapitalnih rashoda koje financira država biti ekspanzivan i iznositi 0,1 postotni bod BDP-a.

19 Negativan (pozitivan) predznak pokazatelja odgovara prekomjernom (nedovoljnom) rastu primarnih rashoda u usporedbi sa srednjoročnim gospodarskim rastom, što upućuje na ekspanzivnu (kontrakcijsku) fiskalnu politiku.

bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima drugih fondova EU-a smanjiti za 0,3 postotna boda BDP-a u odnosu na 2022., što je odraz početne faze novog programskog razdoblja za druge fondove EU-a. Predviđa se da će učinak ulaganja koja financira država na fiskalni smjer politike u 2023. biti ekspanzivan i iznositi 0,6 postotna boda BDP-a[20]. Ujedno se predviđa da će rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez novih mjera na strani prihoda) u 2023. imati kontrakcijski učinak od 1,7 postotnih bodova na opći smjer fiskalne politike. To uključuje učinak postupnog ukidanja mjera za ublažavanje posljedica povećanja cijena energije od 1,1 % BDP-a.

(20) U Programu stabilnosti za 2022. očekuje se da će se deficit opće države postupno smanjiti na 0,4 % BDP-a u 2024. i na 0,1 % do 2025. Stoga se predviđa da će deficit opće države tijekom trajanja programa ostati ispod 3 % BDP-a. U tim se predviđanjima pretpostavlja da će se gospodarski oporavak nastaviti i uzima se u obzir produljenje smanjenja naknade za solidarnost dodane porezu na dohodak, koje pogoduje rastu, te doprinosa za socijalnu solidarnost. Prema programu, očekuje se da će se udio duga opće države u BDP-u dalje smanjivati., točnije na 155,2 % u 2024. i zatim pasti na 146,5 % u 2025. Na temelju analize Komisije čini se da su rizici za održivost duga u srednjoročnom razdoblju visoke razine.

(21) Na temelju reformi poduzetih u okviru plana za oporavak i otpornost izmjene grčkog okvira porezne politike mogle bi pomoći u rješavanju problema nedostatka ulaganja. Točnije, uvođenjem sustava prethodnih poreznih mišljenja mogla bi se povećati pravna sigurnost za ulagače i pojačati napori koji su u tijeku kako bi se pojednostavnio porezni sustav. Nadalje, po uzoru na dobre primjere iz prakse drugih država članica, preispitivanjem postojećeg godišnjeg paušalnog poreza na samozaposlene (uz porez na dohodak i porez na dodanu vrijednost) mogla bi se poboljšati struktura poreznog opterećenja samozaposlenih osoba, potaknuti porezna disciplina i poduprijeti ulaganja. Grčka i dalje poduzima korake za modernizaciju javne uprave, ali su njezini ukupni rezultati i dalje niski, što je djelomično posljedica problema s privlačenjem i zadržavanjem visokokvalificiranog osoblja. Plan za oporavak i otpornost sadržava mjere za poboljšanje učinkovitosti javne uprave, a posebno njezinih digitalnih usluga. Osim mjera koje su dio njezina plana, Grčka napreduje u uspostavi integriranog sustava upravljanja ljudskim resursima s digitalnim organigramima za subjekte javnog sektora i opisima poslova za sva trenutačno raspoloživa radna mjesta. Očekuje se da će se time olakšati raspodjela resursa u skladu s utvrđenim i prioritetnim potrebama. Istodobno, iako je broj stalnog osoblja uglavnom stabilan zahvaljujući zapošljavanju prema pravilu „jedan za jedan”, koje je i dalje na snazi, privremeno se osoblje naglo povećalo za gotovo 25 % od 2018. Povećanjem javne uprave mogli bi se poništiti napori uloženi u približavanje rashoda za plaće u Grčkoj (u usporedbi s BDP-om) prosjeku EU-a. S obzirom na to da postupak odabira privremenog osoblja nije toliko detaljan kao za stalna radna mjesta, to bi, osim što postoji fiskalni rizik, moglo oslabiti integritet novog postupka odabira za stalne službenike. Nastavkom primjene pravila „jedan za jedan” za stalno osoblje, koje je dopunjeno utvrđivanjem gornje granice za privremeno osoblje koja se primjenjuje od 2022., uspostavlja se opći okvir za jačanje središnje kontrole zapošljavanja i omogućuje vraćanje na broj osoblja prije pandemije. Ako se ostvari očekivano smanjenje ukupnog broja osoblja, to bi moglo omogućiti prilagodbu razina primitaka za određena radna mjesta i subjekte koji se smatraju

[20] Predviđa se da će učinak ostalih kapitalnih rashoda koje financira država biti neutralan i iznositi 0,0 postotnih bodova BDP-a.

kritičnima te u slučajevima u kojima se javna uprava suočava s poteškoćama u privlačenju i zadržavanju kvalificiranog osoblja. To bi moglo podrazumijevati povezivanje opisa radnog mjesta s ljestvicom dodataka na plaću ili uspostavu posebne ljestvice plaća za određene subjekte javnog sektora (npr. regulatore tržišta) jer takvi sustavni pristupi ne bi ugrozili jedinstvenu ljestvicu plaća i u skladu su s razboritom fiskalnom politikom. Naposljetku, iako plan za oporavak i otpornost uključuje mjere za jačanje aktivnih politika tržišta rada, i dalje ima prostora za dodatne mjere kojima bi se povećala zapošljivost mladih i žena te tako poduprlo uključivo tržište rada koje se temelji na brojnijim i boljim radnim mjestima.

(22) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) i kriterijem 2.2. iz Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241 plan za oporavak i otpornost sadržava opsežan skup reformi i ulaganja koji se međusobno dopunjuju i trebaju se provesti do 2026. Doprinose svladavanju svih ili znatnog dijela ekonomskih i socijalnih izazova navedenih u preporukama za pojedinu zemlju koje je Vijeće uputilo Grčkoj u postupku europskog semestra 2019. i 2020., uz sve preporuke za pojedinu zemlju izdane do datuma donošenja plana. Te se preporuke konkretno odnose na kvalitetu i održivost javnih financija; dostupnost i otpornost zdravstvenog sustava; aktivne politike tržišta rada; politike kojima se podupiru javna ulaganja u obrazovanje, vještine i zapošljivost; istraživanje i razvoj; siguran, pametan, održiv i otporan prijevoz i logistiku; čistu i učinkovitu proizvodnju i uporabu energije, uključujući projekte obnovljive energije i interkonekcije; okolišnu infrastrukturu; obnovu urbanih područja; te digitalnu transformaciju javne uprave i poduzeća. Plan uključuje i znatan broj mjera za rješavanje izazova u područjima fiskalnih strukturnih politika, socijalne skrbi, financijske stabilnosti, tržišta rada i proizvodnog tržišta te modernizacije javne uprave, a sve te mjere prate, proširuju i dopunjuju obveze nakon provedbe programa. Plan sadržava i mjere za povećanje konkurentnosti i promicanje privatnih ulaganja poboljšanjem poslovnog okruženja i pojednostavnjenjem regulatornog okvira. Te su reforme dopunjene kreditnim instrumentom čija je svrha potaknuti privatna ulaganja u transformativne sektore gospodarstva, uključujući zelenu tranziciju i digitalnu transformaciju.

(23) Očekuje se da će provedba plana za oporavak i otpornost Grčke pridonijeti daljnjem napretku u zelenoj i digitalnoj tranziciji. Mjerama potpore klimatskim ciljevima u Grčkoj namijenjeno je 37,5 % % ukupnih sredstava dodijeljenih u okviru plana, dok je mjerama potpore digitalnim ciljevima namijenjeno 23,3 % % ukupnih sredstava dodijeljenih u okviru plana. Potpuna provedba plana za oporavak i otpornost, u skladu s dogovorenim relevantnim ključnim etapama i ciljnim vrijednostima, pomoći će Grčkoj da se brzo oporavi od posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19, uz istodobno jačanje otpornosti. Sustavno uključivanje socijalnih partnera i drugih relevantnih dionika i dalje je važno za uspješnu provedbu plana za oporavak i otpornost, kao i drugih ekonomskih politika i politika zapošljavanja izvan okvira plana, kako bi se osigurala opća odgovornost za cjelokupni program politike.

(24) Grčkim planom za oporavak i otpornost utvrđuje se sveobuhvatan upravljački okvir za koordinaciju, provedbu i praćenje investicijskih i reformskih mjera. Međutim, stvarna provedba plana uvelike će ovisiti o administrativnim i provedbenim kapacitetima provedbenih tijela te će je trebati pomno pratiti. Očekuje se da će tehničke službe regionalne i lokalne uprave, uključujući općinska poduzeća, pridonijeti provedbi niza komponenata, a njihovi administrativni kapaciteti, posebno za manje općine, obično su ograničeni te bi bilo važno da se prema potrebi na raspolaganje stavi dodatna potpora sa središnje razine. Poštovanje strogih rokova, brzo reagiranje na blokade i pronalaženje rješenja bit će ključni za neometanu provedbu plana. Za rješavanje uskih

grla mogla bi biti korisna međuministarska radna skupina na visokoj razini. Naposljetku, kad je riječ o općoj koordinaciji, Agencija za Mehanizam za oporavak i otpornost (RRF), koja je dio Ministarstva financija, imat će ključnu ulogu i očekuje se da će joj se dodijeliti dostatna sredstva, a njezina bliska suradnja s Glavnim tajništvom za koordinaciju (koje je odgovorno za koordinaciju reformskih mjera) od iznimne je važnosti.

(25) Komisija je 29. srpnja 2021. odobrila sporazum o partnerstvu[21] Grčke. Grčka je u listopadu i studenome 2021. Europskoj komisiji dostavila 21 program kohezijske politike. U skladu s Uredbom (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. Grčka je uzela u obzir relevantne preporuke za pojedinu zemlju pri programiranju fondova kohezijske politike za razdoblju 2021.–2027. To je preduvjet za poboljšanje učinkovitosti i maksimalno povećanje dodane vrijednosti financijske potpore koju će primiti iz fondova kohezijske politike, uz istodobno promicanje koordinacije, komplementarnosti i usklađenosti između tih fondova i drugih instrumenata i fondova Unije. Uspješna provedba Mehanizma za oporavak i otpornost i programa kohezijske politike ovisi i o uklanjanju prepreka ulaganjima radi potpore zelenoj i digitalnoj tranziciji i uravnoteženom teritorijalnom razvoju.

(26) Nakon uspješnog dovršetka programa financijske pomoći u okviru Europskog stabilizacijskog mehanizma u 2018., nad Grčkom se provodi pojačani nadzor u skladu s Uredbom (EU) br. 472/2013. Pojačani nadzor služi za praćenje provedbe posebnih obveza koje je Grčka 22. lipnja 2018. dobila od Euroskupine kako bi dovršila ključne strukturne reforme započete u okviru programa. Provedba tih obveza u dogovorenim rokovima do sredine 2022. osnova je za otpis duga. Grčka je, dakle, ušla u zadnju godinu tog aranžmana. Kako je navedeno u 14. izvješću o pojačanom nadzoru objavljenom 23. svibnja 2022., unatoč teškim okolnostima pandemije i nedavnom gospodarskom učinku ruske vojne agresije na Ukrajinu, Grčka je učinkovito provela većinu političkih obveza, čime je poboljšala otpornost i financijsku stabilnost grčkog gospodarstv. Međutim, neki se elementi tek trebaju dovršiti. To se posebno odnosi na dovršetak nacionalnog katastra, čime bi se dodatno poboljšala poslovna klima u Grčkoj. Posljednjih je godina ostvaren znatan napredak, a očekuje se da će cijeli katastar biti dovršen do prosinca 2022. Uvođenje katastra dobilo je potporu iz strukturnih fondova EU-a. Mehanizmom za oporavak i otpornost odnedavna se pruža potpora za digitalizaciju upisa vlasništva i isprava o prijenosu vlasništva. U okviru katastarskog projekta Grčka treba dovršiti i izradu katastarskih karata, operacionalizaciju agencije za katastar i ratifikaciju karata šuma koje obuhvaćaju cijelu zemlju.

(27) Osim gospodarskih i socijalnih izazova obuhvaćenih planom za oporavak i otpornost, Grčka se suočava s brojnim dodatnim izazovima koji se odnose na zdravstvenu zaštitu. Izravna plaćanja u Grčkoj i dalje su visoka i čine više od trećine ukupnih rashoda za zdravstvenu zaštitu (35 %)[22]. Ona su u velikoj mjeri povezana s participacijom za lijekove i izravnim plaćanjima za usluge izvan paketa naknada. S druge strane, to je

[21] Uredba (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike. SL L 231, 30.6.2021., str. 159.

[22] Podaci iz 2019. i dijela publikacije Stanje zdravlja u EU-u, Grčka: Profil zdravlja zemlje, OECD, 2021. (https://www.oecd.org/health/greece-country-health-profile-2021-4ab8ea73-en.htm).

povezano s relativno visokom javnom potrošnjom za farmaceutske proizvode (u usporedbi s prosjekom EU-a) i s relativno niskim (u usporedbi s prosjekom EU-a) rashodima za terapeutsku skrb, posebno za ambulantne pacijente. Funkcionalan sustav primarne zdravstvene zaštite koji obuhvaća cijelo stanovništvo i u kojem liječnici opće prakse imaju učinkovitu selekcijsku ulogu može povećati učinkovitost i pristup proizvodima i uslugama zdravstvene zaštite. U tom pogledu potpuna provedba izmjena sustava primarne zdravstvene zaštite, za koje se očekuje da će biti donesene u kontekstu pojačanog nadzora, bit će ključna za dobro funkcioniranje zdravstvenog sustava. Reforma se nastavlja na dosad poduzete mjere za uspostavu sveobuhvatnog sustava primarne zdravstvene zaštite, koje su, međutim, teško provodile. U tu će svrhu povećanje broja obiteljskih liječnika kako bi se postigla potpuna pokrivenost i registracija stanovništva biti ključno za osiguravanje odgovarajućeg i jednakog pristupa zdravstvenoj zaštiti za sve građane.

(28) Na temelju ovlasti koje su šefovi država ili vlada EU-a utvrdili u Izjavi iz Versaillesa, planom REPowerEU nastoji se čim prije postupno ukinuti ovisnost Europske unije o uvozu fosilnih goriva iz Rusije. U tu svrhu, u dijalogu s državama članicama utvrđeni su najprikladniji projekti, ulaganja i reforme na nacionalnoj i regionalnoj razini te na razini EU-a. Cilj je tih mjera smanjiti sveukupnu ovisnost o fosilnim gorivima i potaknuti odmak od uvoza fosilnih goriva iz Rusije.

(29) Prema podacima iz 2020. nafta i plin čine 50 % odnosno 24 % udjela u strukturi izvora energije u Grčkoj. Ovisnost Grčke o uvozu nafte[23] i plina iz Rusije neznatno je ispod prosjeka EU-a i iznosi 18 % u usporedbi s prosjekom EU-a od 26 % za sirovu naftu i 39 % u usporedbi s 44 % za plin[24]. Iz Rusije se uvozi 87 % ugljena, ali Grčka na domaćem tržištu nabavlja veliku količinu lignita. Kako bi se smanjila ovisnost o plinu iz Rusije i diversificirala struktura izvora energije radi odmaka od fosilnih goriva, uključujući ispunjavanje obveze postupnog ukidanja cjelokupne proizvodnje električne energije iz lignita do 2028., moglo bi se nastaviti s nizom mjera koje potiču ulaganja i reforme iz grčkog plana za oporavak i otpornost te ih nadilaze. Prvo, Grčka bi mogla ubrzati širenje upotrebe energije iz obnovljivih izvora i uspostavu organizirane tržišne platforme kojom bi se olakšali bilateralni sporazumi o kupnji energije iz obnovljivih izvora. Provedbom reformi iz grčkog plana za oporavak i otpornost smanjit će se prepreke ulaganjima u sektor energije iz obnovljivih izvora. Grčka može početi razvijati infrastrukturu za vodik, posebno u grčkim lukama, kako bi olakšala transport vodika. Grčka trgovačka flota mogla bi olakšati prijevoz takvih nositelja zelene energije do Grčke i dalje u druge države članice EU-a. Planirana infrastrukturna ulaganja mrežnih operatora mogla bi se ubrzati i proširiti, posebno u pogledu postavljanja podstanica. Isto tako, moglo bi se skratiti prosječno vrijeme koje mrežni operatori trebaju za obradu i dovršetak uvjeta priključenja za nova postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora. Dodatne elektroenergetske interkonekcije sa susjednim zemljama omogućile bi povećanje udjela energije iz obnovljivih izvora u mreži. Grčka mora ubrzati diversifikaciju plinskih pravaca brzim

---

23 Eurostat (2020.), udio uvoza iz Rusije u odnosu na ukupni uvoz sirove nafte. U prosjeku za EU-27 ukupni uvoz obuhvaća uvoz iz zemalja izvan EU-27. Ukupni uvoz za Grčku uključuje trgovinu unutar EU-a. Sirova nafta ne uključuje naftne derivate. Znatan udio u ukupnom uvozu nafte u Grčku čini rafinerijska sirovina. Kad je riječ o rafinerijskoj sirovini, Grčka uvelike ovisi o ruskom uvozu jer iz Rusije dolazi 86 % ukupnog uvoza.

24 Eurostat (2020.), udio uvoza iz Rusije u odnosu na ukupni uvoz prirodnog plina i kamenog ugljena. U prosjeku za EU-27 ukupni uvoz obuhvaća uvoz iz zemalja izvan EU-27. Ukupni uvoz za Grčku uključuje trgovinu unutar EU-a. Sirova nafta ne uključuje naftne derivate.

dovršetkom postojećih ulaganja u poodmakloj fazi. Preporučuje se da nova ulaganja u plinsku infrastrukturu i mreže budu, ako je moguće, otporna na buduće promjene kako bi se budućom prenamjenom za održiva goriva omogućila njihova dugoročna održivost. Treće, Grčka bi mogla proširiti opseg i ambicioznost postojećih mjera za uštedu energije i smanjiti visoku razinu energetskog siromaštva (17,1 % u 2020.), među ostalim upotrebom fondova kohezijske politike, primjerice za obnovu fonda zgrada. Postojeće tržišne prepreke koje ograničavaju opseg obnove za određene segmente mogle bi se ublažiti ciljanim zakonodavnim i financijskim poticajima. Ciljevi za smanjenje emisija stakleničkih plinova i povećanje korištenja energije iz obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti trebaju biti ambiciozniji radi usklađenja s ciljevima paketa „Spremni za 55 %” u Grčkoj. Osim toga, potrebno je ubrzati dekarbonizaciju prometnog sektora, koji i dalje uvelike ovisi o nafti, promicanjem održive mobilnosti, uključujući projekte javnog prijevoza i željeznice.

(30) Iako će ubrzanje prelaska na klimatsku neutralnost i napuštanja fosilnih goriva stvoriti znatne troškove restrukturiranja u više sektora, Grčka može iskoristiti mehanizam za pravednu tranziciju u kontekstu kohezijske politike kako bi smanjila socioekonomske posljedice tranzicije u najteže pogođenim regijama. Osim toga, Grčka može iskoristiti i Europski socijalni fond plus kako bi poboljšala mogućnosti za zapošljavanje i ojačala socijalnu koheziju.

(31) Uzimajući u obzir Komisijinu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program stabilnosti za 2022. i njegovo je mišljenje[25] navedeno u preporuci 1. u nastavku.

(32) Imajući u vidu blisku međusobnu povezanost gospodarstava država članica europodručja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je državama članicama europodručja preporučilo da mjere za provedbu preporuke o ekonomskoj politici europodručja poduzmu i u okviru svojih planova za oporavak i otpornost. Za Grčku se to posebno odražava u preporukama 1. i 2. u nastavku.

(33) Uzimajući u obzir detaljno ispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi za 2022. i Program stabilnosti za 2022. Preporuke Vijeća donesene u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama 1., 2. i 4. u nastavku. Preporukama 1. i 2. pridonosi se i provedbi Preporuke za europodručje, posebno provedbi prve, druge i četvrte preporuke za europodručje. Fiskalnim politikama iz preporuka 1. i 2. pridonosi se, među ostalim, uklanjanju neravnoteža povezanih s visokim državnim dugom i nepotpunim vanjskim rebalansom, a istodobno se olakšava rješavanje problema visoke nezaposlenosti i niskog potencijalnog rasta. Politikama iz preporuke 4. pridonosi se, među ostalim, uklanjanju ranjivosti povezanih s dugoročno visokim vanjskim dugom.

PREPORUČUJE da Grčka u 2022. i 2023. poduzme mjere kojima je cilj:

1. U 2023. osigurati razboritu fiskalnu politiku, posebno ograničavanjem rasta tekućih rashoda koje financira država ispod srednjoročnog potencijalnog rasta proizvodnje, uzimajući u obzir stalnu privremenu i ciljanu potporu kućanstvima i poduzećima koja su najosjetljivija na porast cijena energije te prognanicima iz Ukrajine. Pripremiti se za prilagodbu postojeće potrošnje u skladu s razvojem situacije. Povećati javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetsku sigurnost, među ostalim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost, plana RePowerEU i drugih

[25] U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97.

fondova EU-a. U razdoblju nakon 2023. provoditi fiskalnu politiku s ciljem postizanja razboritih srednjoročnih fiskalnih pozicija i osiguravanja vjerodostojnog i postupnog smanjenja duga i fiskalne održivosti u srednjoročnom razdoblju zahvaljujući postupnoj konsolidaciji, ulaganjima i reformama. Na temelju reformi poduzetih u okviru plana za oporavak i otpornost poboljšati prilagođenost poreznog sustava ulaganjima uvođenjem sustava prethodnih poreznih mišljenja te preispitati strukturu poreznog opterećenja samozaposlenih osoba. Zaštititi učinkovitost javne uprave i istodobno osigurati njezin kapacitet privlačenja pravih vještina i očuvanja usklađenosti s jedinstvenom ljestvicom plaća.

2. Nastaviti s provedbom plana za oporavak i otpornost, u skladu s dogovorenim ključnim etapama i ciljnim vrijednostima iz Provedbene odluke Vijeća od 13. srpnja 2021. Brzo dovršiti pregovore s Komisijom o programskim dokumentima kohezijske politike za razdoblje 2021.–2027. u cilju početka njihove provedbe. Dovršiti preostale reforme koje se provode u okviru pojačanog nadzora, uključujući reformu katastra.

3. Kako bi se osigurao odgovarajući i jednak pristup zdravstvenoj zaštiti, dovršiti provedbu reforme primarne zdravstvene zaštite u skladu s okvirom izmijenjenim u kontekstu pojačanog nadzora, uključujući zapošljavanje osoblja u svim jedinicama primarne zdravstvene zaštite, provedbu registracije stanovništva i uvođenje učinkovite selekcijske funkcije liječnika opće prakse.

4. Smanjiti ukupnu ovisnost o fosilnim gorivima i diversificirati uvoz fosilnih goriva ubrzavanjem uvođenja energije iz obnovljivih izvora i razvoja infrastrukture za vodik iz obnovljivih izvora. Pitanje ovisnosti riješiti i osiguravanjem dostatnog kapaciteta elektroenergetskih mreža i interkonekcija i plinskih interkonekcija te diversifikacijom pravaca opskrbe plinom. Ojačati okvir tržišta energetskih usluga i mjere za povećanje energetske učinkovitosti reformama i tržišnim poticajima za potporu dekarbonizaciji građevinskog i prometnog sektora, posebno promicanjem električne mobilnosti.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik